

Окултизам, магија, мистика и религија (I део) – појмовне дистинкције

Код нас се у народу, чак и код људи који себе сматрају побожним, задржао, и још увек је присутан један специфичан тип религиозности, познат као „релативизујућа религиозност“.

Наиме, на питање да ли верујете у Бога, присталице тог вида религиозности одговарају: „Не знам, постоји нешто. Постоји нека сила. Постоји нека равнотежа. Постоји нека енергија.“ Или: „Да, верујем, ето, славим славу, мада не идем у цркву. Не могу бре, под старе дане!“ Уз све то, појединци неретко опет, манастир или цркву доживљавају као нешто застарело и превазиђено, у најбољем случају као историјско место, а никако као богослужбени храм. У исто време они своју „духовност“ остварују кроз савете видовњака, астрологију, хиромантију, биоенергију, кроз посете врачарама док у неким круговима интелектуалаца бити „in“ значи проучавати теозофију, антропозофију, спиритизам и парапсихологију, упражњавајући их и дискутујући о својим искуствима на ту тему.

Често се овакво интересовање надграђује и уласком у секте и култове који организовано, као део своје доктрине упражњавају окултно-магијске технике и ритуале.

Окултизам, етимолошки потиче од латинске речи „*occultus*“, што значи „скривен, тајанствен“. Окултизам, могли бисмо рећи, представља скуп знања о духовном свету и његовом утицају на човека и природу, веровање у постојање тајних сила у човеку и природи, којима треба овладати и искористити их.

Магија је, пак, вештина да се помоћу мистериозних поступака изазову дејства мистериозних сила.

За разјашњавање појмова као што су **магија** и **мистика** морамо се, пре свега, оријентисати на њихову практичну примену, с обзиром на то да реч „*occultus*“ на латинском значи исто што и „*mistikos*“ на грчком.

У окултизму и магији скривено је циљ, ритуал, средство импресионирања следбеника, потврда спиритуалне надмоћи, и оно преко чега се може господарити људима, пут којим се иницирају следбеници и метод за господарење природом, а самим тим и доказивање и показивање присуства Бога у себи.

Мистицизам, пак, којег имамо **у религији**, има значење скривеног пута међуосећања, вере, љубави и благодати између човека и Бога.

Сличности:

1. И магија и окултизам, као и религија, јесу у свом деловању окренути ка оним областима и елементима људског искуства који су изван власти човекове емпирије.

2. У далекој прошлости постојала је њихова вишеструка међузависност, па и корелација са науком. Негде магија иницира науку, негде религију, а негде је обратно па веровање иницира и уобличава магију, дајући јој на значају и дајући упутства за живот човеку који временом, кроз надоласеће искуство подиже ниво свог научног сазнања.

Корен ових међузависности морамо тражити у тадашњим питањима природне узрочности и смисла, што иницира и магију и науку и религију, и где све троје траже те исте

одговоре. Тако ће се догодити да од окултних дисциплина добијемо науке: од алхемије ће настати хемија, од астрологије астрономија, од врачања медицина.

3. И религија и магија (као и окултизам) одуарају од материјалистичке филозофије и уопште материјалистичког погледа на свет који сматра да је материја једина реалност.

4. Опет, и религија и магија и окултизам верују у везу чулног и ванчулног света. У одређеним облицима званичних религија таоизма и неким облицима будизма магија се практикује у локалним околностима.

Осим тога, и код религија које одбацују сваку магију, (нпр. заратустријанизам, јудаизам, хришћанство, ислам...) проналазимо код неких верника, приликом одређених ритуала, заостале елементе магије и сујеверја. На пример, људи верују да ће излечити оболелог везивањем крпица око цркве.

Разлике:

1. Пре свега, религија подразумева веру у Творца, а магија и окултизам у творевину (амајлију, месец, звезде, и слично).

2. Из претходног следи став религиозног човека, изражен у делу молитве: „Оче наш /.../ нека буде воља твоја /.../“, док став окултисте следи из личне жеље за овладавањем видљивим и невидљивим светом, то јест за влашћу над божанским вештинама и силама, а што је, како то они гордо сматрају, плод њихове посебне надарености и вештине. Тај став гласи: „Нека буде воља моја“. Магија, дакле, развија код човека, баш оне тежње и ставове које је узео сатана у тежњи да се прогласи господарем света. Многе секте још истичу да је Црква крива што је вековима од народа крила многе окултне технике и вештине, и тиме правдају своје постојање.

3. У филозофском погледу, религија је увек заснована на теистичком погледу на свет, а магија на демонизму, пантеизму или чак на нематеријалистичком атеизму.

4. Религија религиозни људи и теолози, уопште не одбацују магију као могућност него њене етичке вредности. Наиме, религија развија код човека љубав према другима, а магија супериорност, гордост и власт над другима, а такође и извлачење користи од других.

5. Религија човека везује са Богом, а магија са демонима.

6. Духовни свет о коме нам говори религија чине супстанцијално духови, тј. анђели или демони, а окултистички духовни свет у добром делу представља дупликат материјалног света („свет астрала“), само што је он сачињен од „финије“ материје.

7. Надовезујући се на претходно, потребно је рећи још нешто. Док су, по религији, супстанцијално духовна бића анђели и демони дати од Бога, по окултистичко-астралној структури постоје бића која се зову „ларве“ или „етрегори“, који су производ ниских људских жеља, покуда и воље. Та духовна бића нису од Бога дата већ су људски производи.

8. Самим тим, ако сатана не постоји као духовно биће, него као производ људске воље или жеље, онда се тиме пориче и једна од основних библијских догматских поставки.

9. По окултистичким предвиђањима, ера хришћанства пролази. Период од 2.000 година остаје иза нас, он који човечанству није донео много, јер „негује кукавички дух, тражећи од човека да признаје грех и да прашта“. Зато су тобоже, окултисти ту да припреме

другу, супериорну расу људи која ће ући у „ново доба“ „доба водолије“, у златни век духовно просветљених са чудесним моћима предвиђања, читања мисли, левитације...

Издвојено из: Зоран Луковић: „Верске секте – приручник за самоодбрану“, Драганић, Београд 2000.

Окултизам, магија, религија и секте данас (II део)

Надовезујући се на први део излагања, што се тиче религије и магије, поновимо да религија подразумева веру у нешто трансцендентно, тј. у трансцендентни поредак стварности који контролише људске циљеве, али се примењује изнутра.

Магија је била и остала људска вештина.

У односу на међусобна преплитања која датирају из прошлости, у међувремену је дошло до настанка монотеистичких религија или религија књиге. Такве религије јесу: хришћанство, јудаизам и ислам. Те религије учиниле су магију сурогатом религије.

Осим тога речено је да су се у давна времена магија, религија и наука преплитале у трагању за праузроком и у жељи да се објасне тада нејасне природне појаве.

Наравно имамо окултно-магијске феномене којима се наука није ни бавила, јер су више комерцијално-забавног карактера и у том виду их и данас сусрећемо.

Међутим данас можемо рећи да је наука многе незнате појаве објаснила и доказала, чиме се велики број магијско ритуалних форми преселио у историју.

Стога се питамо: „Која су данас поља дејства и форме дејства окултизма и магије?“

Постоје наине, граничне области науке које су још увек експериментално подручје, а које одређене научне дисциплине помно прате, истражују и са доста опреза публикују, истичући да изводе углавном хипотетичке закључке. Посебно то подвлачимо ако је реч о медицини или психологији. Дакле као логично проистиче, да у те неистражене области науке спада свакако и људска психа.

Окултисти и магови данашњице су управо ту препознали своју шансу и осетили се позваним да „притекну у помоћ“, то јест да и они понуде алтернативу... Могло би се рећи да управо у зони хипотетичке, могуће, односно алтернативне медицине и психологије управо налазимо највећи број окултиста, магова те разних екстрасенса данас. На Западу одређена истраживања (МИВИЛУДЕС, Француска) указују да преко 80% група и појединаца из зоне сектног и манипулативног деловања управо делује под „фирмом“ алтернативне медицине или психологије.

Магови више не призивају кишу, не изазивају громове, не лече враџбинама, али зато нуде брзо просветљење и обожење после пола сата медитације, исцељење неуроza специјалним психотерапијама, праве астролошке анализе, проричу... Нажалост, међу данашњим маговима има и славолубивих, али неодговорних, лекара и психолога, који своју

„способност" и свој „таленат" показују управо на таквим сеансама. Наравно, аспирант ту треба да зна да иза таквих појединаца не стоје никакве званичне институције.

Тако долазимо до чињенице да научно превазиђени, а према званичним религијама сувишни или забрањени, чудотворци „новог доба" налазе своје место у својим инстант религијским скупинама сектама. Ту где се нуди између осталог, брзо и супериорно сједињење са божанским бићем или врховном космичком интелигенцијом, а све путем разних психоегзибиционих вежби, молитви, медитација, мантри... Све се то презентује и тумачи као пут у вечност, а аспиранту се ставља до знања да је у друштву одабраних. Неретко се кандидати кроз вежбе доводе у стање измењене свести и удаљавају се од своје породице, околине, професије и реалног света. Они почињу да живе у свом новом миљеу, свету егрегора и астралних путовања, доводећи себе полако у ситуацију да не могу да остваре своју личност у својој матичној средини, која са друге стране, показује све мање разумевања за њих. Тако долази до сукоба са најближима (породицом) и са околином, затим до социјалног отуђења проузрокованог избегавањем или пак исмевањем. Неретко, ови људи завршавају у душевним болницама, а одређен број њих овај конфликт решава агресивношћу која се увек покаже бесмисленом јер се не може сам против свих. Тако се агресивност трансформише у аутоагресивност, са некад тешким последицама. У тим моментима кључну улогу могу одиграти вође секте које члана једино могу „разумети". Међутим, пошто су у питању најчешће надригури, надрисвештеници или надрилекари, права терапија изостаје.

На крају бисмо могли рећи да ни званична наука ни званична религија не одбацују и не потцењују окултизам и магију, али свакако не из афирмативних разлога. Управо се са великим негодовањем прати неетично, комерцијално окултно техниковање појединих магова и група које користе нечију личну несрећу.

Такође се са критиком прате комерцијални ТВ програми где гостују бројни надритерапеути и неометано, уз велику гледаност рекламирају своје „спектакуларне," а у ствари лажне методе. Тако се јавност охрабрује да посети ове исцелитељске „клинике" и наводи да се подвргне овим ризичним надритерапијским обрасцима... То је зато јер углавном нико, не проверава ни мага ни његове рецепте, нити се проверава пацијентова претходна дијагноза, нити његово стварно стање.

Зато стручна јавност у овој области мора да што пре учини све неопходно у циљу стандардизације и разликовања да се зна шта је наука, шта је медицина, шта психологија, а шта њихова алтернатива, где је и како се зове та нова верска група, чиме се бави, ко су јој вође и које су њихове квалификације, какви су то исцелитељски центри, да ли је то стварно алтернативна народна медицина или центар за релаксацију или напротив центар за манипулацију нечијим здравственим проблемом. Ако се за лекове, законодавац тражи сертификат, онда још пре треба увести стандарде и за оне који своје технике примењују као лекове, дакле и саме технике треба прво подвргнути провери, па их онда пустити у промет.

Издвојено из: Зоран Луковић: „Верске секте – приручник за самоодбрану," Драганић, Бгд. 2000